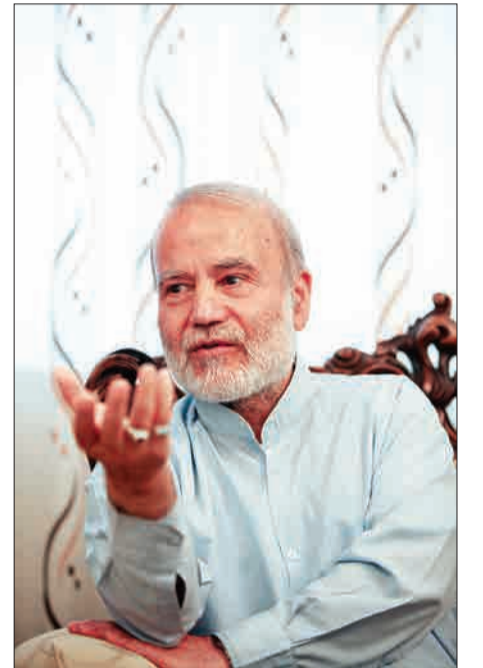

در هر یک از اتاق‌های منزل یا محل کار مکان‌های امن را تعیین کنید. این مکان می‌تواند زیر یک میز محکم، یا کنار دیوار داخلی به دور از پنجره باشد.

نگاه

باز خوانی گفتاری از زنده‌یاد دکتر «صادق آئینه‌وند»
ایرانیان در سوگ امام شهید

شهروند | مقاله حاضر که توسط دکتر صادق آئینه‌وند به نگارش درآمده و در کتابی تحت عنوان «سی سال با تاریخ» به چاپ رسیده است، اختصاص به بررسی عزاداری ایرانیان در سوگ امام حسین (ع) دارد. «شهروند» به مناسبت این ایام به انتشار بخشی از این مقاله پرداخته است.

هر کس با هر تعبیری، هر دانایی، با هر تفسیری و هر جریان اندیشه‌ای، با هر نگاهی بخواد از قیام کربلا و نهضت امام حسین (ع) سخن بگوید، می‌تواند نفوذ و رسوخ این حرکت الهی در ذهن و زبان همه نسل‌ها و در همه عصرها با عنایت به میزان خلوص و اعتبار و عظمت این کار نباید امری غریب و عجیب باشد؛ قیامی که نه تنها در تاریخ

معارض ندارد که حتی دشمن مدعی ظفر در همان آغاز راه از سر و اودادگی در باب آن به تفسیرهای چند پهلو دست می‌زند و آرای قبیحان مددکار سلطه‌اش نه تنها راهی از پیش نمی‌برد که در برابر دفاع مورخان و شاعران و ادیبان به در می‌ماند و رجزخوان معرکه بناگاه، مرثیه‌خوان کرامت نفس بزرگی می‌شود که با همه عظمت به تحقیر سلطه و سلطنتش می‌پرداخته است.

سُر این عظمت و رزمین عزت در چیست؟

ما ایرانیان اسلام را پذیرفتیم، ولی به مرام‌های نژادپرستانه و ارباب‌مآبانه امویان و عباسیان واقعی ننهاده‌ایم. دین خدا را بر گزیدیم، ولی دینی از عربان را بر دوش نکشیدیم، خط سبز فتح دل‌ها را که ره‌آورد آن رسول (ص) بود، پذیرا شدیم و از تنزیل تا تأویل به مفسران این راه، دل سپردیم و از ریحیق مختوم‌شان نوشیدیم و سر مست شدیم. اما از نگاه نچندان خشن و شمشیر کشان بی بصیرت تن زدیم. آنها زمین می‌گشودند و ما به دنبال کسائی بودیم تا دل شکسته و آزرده را بگشایند، ما فتح دل می‌خواستیم و آنها به دنبال فتح زمین بودند. به راستی چه کسانانی می‌توانستند این مردمان متممن و این اهالی امپراطوری بزرگ پارس را به این دین جدید تسلیم گردانند؟ ما اسلام را پذیرا شدیم و تسلیم شدیم و سلام گفتیم، از گذشته گسستیم و به این دین آسمانی دل بستیم. گرچه پیام‌آور اردوی مسلمانان در برابر فرمانده سپاه ایران از آزادی‌یندگان خدا، از زندگی‌یندگان خدا و بیرون کشیدن انسان‌ها از تنگی‌ی دنیایی که برایشان ساخته‌اند و باز گشودن راه دادگری در اسلام در حسین معرکه سخن گفت، ولی ما به دنبال دلبران دلبا بودیم تا از در رحمت و معرفت درآیند. کسی باید به ماطمینان می‌داد و بر روی مادر پچه معرفت می‌گشود تا حداقل از فحواقی دین جدید و سیره مروجان آن بیشتر آگاه می‌شدیم و از ۲۵ قرن تمدن و فرهنگ به سادگی عبور نمی‌کردیم. اگر چیزی از دست می‌دادیم، باید بهتر از آن را به چنگ می‌آوردیم. دیری نباید که امویان نشان دادند که خوی عربی دارند و فکر بنوی و بایان همه، از برکت اخلاص و جهاد و ایثار مؤمنان دین مبین، دستمایه‌ای برای سلطه بر ما فراهم آورده و سلطه ۱۵۰ ساله بر یک شهر کوچک را در یک نگاه قبیل‌های به رخ ما می‌کشند که ۲۵ قرن بر جهان حکم رانده‌ایم.

و یاد یوان و دفتر و معرفت به اداره جهان پرداخته بودیم. این بود که در یافتیم ایرانیان نه‌دل دارند و نه‌دل می‌برند، پس آن دلبر دلبریا کجاست؟ روزه در خانه پیامبر (ص) آوردیم و بر آستان علی (ع) و فرزندانش زانو زدیم، جور این خلیفگان، دمار از ما بر آورد، ولی در ددل و شکوه به آل علی (ع) بردیم تا از زلال معرفت‌شان ما را سیراب کنند. به وصیان صفی پناه بردیم تا از صفا، عدالت، کرامت و عزت‌شان بچشمیم. در یک کلام به آل علی پیوستیم و از خلیفگان رستیم. ایشان با کرامت باطنی و صفای ظاهری و وفای انسانی از اسلام نجس‌دی نجات‌مان دادند و با اسلام سبز علوی و سرخ حسینی آشنایمان کردند و دریافتیم که همه سرخی این اسلام برای سربیزی اوست! چون به این خاندان چنگ زدیم، از خونت بدویان و نفاق اعرابیان و ارتداد باج‌خواهان قبیل‌های در امان ماندیم و به اردوگاه معرفت، عرفان، ایثار، کرامت و عزت و آزادی درآمدیم. این جاردوگاهی بود که گردن‌فرازان روزگار، بیسان حرّین یزید ریاحی بر آستان سکاندارش حسین بن علی (ع) سر تعظیم فرود آوردند و با یک نگاه از اردوی ضلالت به مأمین عزت و کرامت گام نهاده‌اند؛ اردوگاهی که به تعبیر رازی سپاه دشمن، مردان‌ش همه از مفسران قرآن، عقبه دیده و ابتلا کشیده بودند که برای رسیدن به فلاح و زودن ستم و پلشتی از روی خاک، عزت را با مرگ شرف بر گزیدند و آن را به مثابه پلی یاد کردند که جهان ناسوت را به لاهوت گره می‌زند و انسان را از خاک تا اوج افلاک بر می‌جهاند و بر می‌کشاند!

ما، خاندان پیامبر (ص) و علی (ع) را مأمین خصال و وادی وصال می‌شناسیم و سال‌هاست که دست در دستگیره محکم این خانه کرده‌ایم. امروز، هویت ما ایرانیان مسلمان با ارادت‌مان به خاندان پیامبر (ص) و علی (ع) گره خورده و رابطه معناداری یافته است. در زیر علم مصائب امام حسین (ع) تمام اقوام ایرانی، از آذری و بلوچ و لر و کرد و عرب و فارس گرد می‌آیند و بازبانی که همه با آن آشنا هستیم، از رنج‌ها و ستم‌هایی که بر آن حضرت رفته، یاد می‌کنند. ما در این جا به نقطه اشتراکی می‌رسیم و آن اشتراک، در هم‌زبانی و هم‌عصری و هم‌فکری در یک نگاه تاریخی دیر مان است که وحدت و هویت ما ایرانیان را از ظهور اسلام به این سورقم زده است.

نسل عزیز ما این نعمت را قدر بدانند و بسخرانان، واعظان، متنبریان و مداحان حضرت بازبانی فخیج و مناسب عصر، جوهر این ارزش ملی و دینی را به نسل‌ها انتقال دهند. دو نکته را مناسب می‌دانم در آغاز سال قسری و محرم الحرام سال ۱۴۲۷ به عرض برسانم. ایرانیان مسلمان و هموطنان عزیز و فقیه‌بدانند که در اسلام دو خدمت بزرگ کرده و در راه ابر روی دیگر مسلمین گشوده است؛

۱- نخست، انتخاب درستی که در هدایت جستن از اهل بیت داشتند و حرمت و حریم خاندان پیامبر (ص) را رعایت کردند و به‌رغم کوس و کزّائی مبلغان و مروجان اموی در خانه پیامبر (ص) و مرتضی (ع) و فاطمه زهرا (س) را زدند و این بهترین انتخاب است و درود خدا بر پدران ما به جهت این انتخاب درست.

۲- ما به علم و تمدن در اسلام خدماتی ارزشمند کرده‌ایم و در نهضت علمی جهان اسلام نقش مهمی بر عهده داشته‌ایم. هم، قدر گذشته‌مسلمان را بدینیم و هم، امروز نیز بکوشیم تا در تولید علم در جهان اسلام سهمی عمده بر دوش داشته باشیم. و من امروز در این یادداشت، سخن را با یاد و کلام بزرگی از بزرگان روزگار به پایان می‌آورم که فرموده: «دیگران اگر به هر مأمین و ماؤاسر کشیدند و به هر در روی نهادند، ما به در خانه کوچک فاطمه (س) روهادیم که از همه تاریخ بزرگتر است؛ زیرا در این خانه علی است، فاطمه است، حسن است، حسین است و زینب است.»

فراخوان نخستین دوره جایزه علمی دکتر صادق آئینه‌وند برای رساله‌های دکتری تاریخ

کتابخانه دکتر صادق آئینه‌وند و گروه تاریخ دانشگاه تربیت مدرس به منظور پاسداشت خدمات استاد دکتر صادق آئینه‌وند و حمایت از رشته تاریخ و تشویق پژوهشگران جوان در حوزه علوم تاریخی، نخستین دوره دوسالانه جایزه علمی دکتر صادق آئینه‌وند را با موضوع رساله‌های دوره دکتری تاریخ برگزار می‌کند. همه رساله‌های دکتری در حوزه مطالعات تاریخ ایران، تاریخ اسلام، تاریخ تشیع و مطالعات بین‌رشته‌ای در حوزه تاریخ که از ابتدای سال ۱۳۹۴ تا پایان مهرماه ۱۳۹۸ در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی سراسر کشور دفاع شده‌اند، می‌توانند در این رقابت شرکت کنند. رساله‌هایی برای بررسی پذیرش می‌شوند که با درجه بسیار خوب و بالاتر (نمره ۱۸ و بالاتر) دفاع شده باشند و تا زمان ارسال به دبیرخانه به صورت کتاب چاپ و منتشر نشده باشند. متقاضیان باید یک نسخه از رساله خود منضم به صورت جلسه دفاع را به شکل PDF از طریق نشانی ایمیل: keenevandprize@gmail.com مهلت ارسال آثار دکتر تا پایان آبان ماه سال جاری خواهد بود.

گفت‌وگویی «شهروند» با ایناس جمیلی یکی از طراحان «وُداد»، عروسک ویژه اربعین:

«وُداد»؛ سیمای ایرانی، نامی عربی

شهروند | اسمش را گذاشته‌اند: «وُداد»، وداد یعنی دوستی. لابد می‌پرسید درباره چه صحبت می‌کنیم؟ وُداد نام عروسکی است با سیمای ایرانی و نامی عربی. عروسکی که تاریخ تولدش برمی‌گردد به اربعین سال ۹۳، زمانی که اعضای گروه فرهنگی «عهد» و عروسک‌های «وُداد» تصمیم گرفتند با هدیه‌ای به دیدار کودکان عراقی بروند. اربعین ۹۳ گروه فرهنگی و جهادی «عهد» طی یک حرکت خودجوش فرهنگی طرح ساخت و توزیع عروسک‌های وُداد را برای هدیه به کودکانی که در پیاده‌روی اربعین شرکت می‌کنند، اجرایی کرد. ایناس جمیلی یکی از طراحان عروسک وُداد است. او در گفت‌وگو با «شهروند» در مورد هدف از طراحی این عروسک می‌گوید: «به این نکته باید توجه کرد که مردم عراق میزبانان خوبی هستند و ما هم باید میهمانان خوبی باشیم. همین نکته موجب شد تا ما به فکر ساخت وُداد بیفتیم.» آن‌چه در ادامه می‌خوانیم شرحی از این گفت‌وگو است.

• اگر موافق هستید برای شروع در مورد گروه فرهنگی - جهادی عهد صحبت کنیم، از چه زمانی فعالیت این گروه آغاز شد؟

تقریباً هفت‌سال پیش وقتی سفر اربعین رو تجربه کردیم، رفتار مردم عراق به خصوص کودکان برای ما خیلی جالب و کمی باورنکردنی بود. این سفر مقدمه شکل‌گیری گروه عهد شد. برای همین برای سال بعد تصمیم گرفتیم از پذیرایی مردم عراق تشکر کنیم. گروه عهد به‌طور رسمی در سال ۱۳۹۳ با همت چهار و پنج نفر شروع به کار کرد. هر کس به اندازه توانش پول گذاشت و با بودجه اولیه کمتر از ۵۰ هزار تومان شروع کرد. به این نکته باید توجه کرد که مردم عراق میزبانان خوبی هستند؛ پس ما هم باید میهمانان خوبی باشیم. همین نکته باعث شد تا ما به فکر ساخت وُداد بیفتیم.

• بودجه این گروه جهادی در حال حاضر از کجا تأمین می‌شود؟

همان‌طور که عرض کردم، ابتدا سعی کردیم کار را با بودجه شخصی و نذرهای مردم، فامیل و آشنا آغاز کنیم. اما بعدها طی سال با سود فروش عروسک‌ها، مواد اولیه برای سال بعد و سفر اربعین تهیه می‌شد و هر ساله کار گسترش بیشتری پیدایی کرد.

• تاکنون چه فعالیت‌هایی در گروه جهادی عهد دنبال شده؟

بیشتر دوستان جزو گروه‌های جهادی هستند که به مناطق محروم کرمان، لرستان، سیستان و اطراف

تهران مثل کوره آجرپزی می‌روند و برای محرومیت‌زدایی و همچنین تهیه اوراق در مناسبت‌های مختلف برای خانواده‌های بی‌سرپرست و بدسرپرست فعالیت می‌کنند. این گروه متفاوت و مخصوص کودکان قرار دادیم.

• بیشتر تمرکزتان بر چه فعالیت‌هایی است؟

هدف ما خوشحال کردن کودکان است. کودکان همیشه همراه بزرگترها هستند، اما کمتر دیده می‌شوند. در اربعین هم بر همین موضوع تمرکز و فعالیت‌های خود را دنبال کرده‌ایم.

• در مورد عروسک‌های «وُداد» صحبت کنیم.

در مورد عروسک‌های وُداد باید بگویم سعی ما این بود که

عروسکی طراحی کنیم که کودکان بتوانند با آن به راحتی ارتباط برقرار کنند. خدارو شکر بزرگترها هم از عروسک‌ها استقبال کردند. ما می‌خواستیم با مردم عراق تبادل احساسی - عاطفی داشته باشیم. به همین دلیل خواستیم هدیه دست‌دوز باشد تا حس‌مان را مستقیم به مخاطب القا کنیم.

• چرا وُداد؟ انتخاب این اسم دلیل خاصی داشت؟

مخاطبان ما در ابتدا کودکان عراقی بودند و باید اسم عروسک برای آنها معنا داشته باشد. به همین دلیل اسمی را انتخاب کردیم که برایشان آشنا باشد. تحقیق کردیم و دیدیم که از این اسم که به معنای محبت و دوستی است در کتب درسی ابتدایی آورده شده است.

• به‌خورد مردم عراق چگونه است؟ استقبال کودکان عراقی از این عروسک‌ها چطور بوده است؟

بر خورد مردم عراق بسیار خوب بوده. هر بار که می‌رویم دوستان سال گذشته حاضر می‌شوند و ما را همراهی می‌کنند.

• در حال حاضر زائر اربعین هستید؟
بیشتر دوستان هر سال راهی می‌شوند. اما امسال من فقط ساختن عروسک تصمیم شد.

• در کودکی عروسک خاصی داشته‌اید که تصویر آن هنوز در ذهن‌تان باقی مانده؟
بله؛ همه دختر بچه‌ها عروسک‌های بچی‌شان را یاد نمی‌برند؛ اصلاً همین علاقه باعث شد ما عروسک را برای هدیه انتخاب کنیم.

• چه سالی از دواج کردید؟
سال ۱۳۷۵

• خانواده‌هم در سفر زیارتی اربعین همراهی می‌کنند؟
طی این سال‌ها در سفر خانواده همیشه همراه من بوده‌اند.

• رشته تحصیلی‌تان با فعالیت‌های‌تان مرتبط است؟
خیر. اما از نظر کارشناسان مختلف در زمینه‌های مذهبی و روانشناسی کودک در طراحی عروسک بهره‌می‌گیریم.

• بهترین هدیه‌ای که شما از مردم عراق دریافت کرده‌اید؟
هدیه‌های بسیاری بوده. واقعاً بهترین هدیه همان میهمان‌نوازی مردم عراق است. بهترین هدیه همین لایحه کودکان است.

«پایان خوش» برای یک ورود ممنوع

برنجوردم.
شور و هیجان و علاقه‌ای که زنان نسبت به فوتبال دارند، کم‌از مردان نیست. همه ما در خانواده و آشنایان خود حداقل خانمی را سراغ داریم که روی تیم و بازیکن محبوبش تعصب دارد و بازی‌های فوتبال را پیگیری می‌کند. دیدیم که این مشکل با مهیا کردن برخی زیرساخت‌ها در عرض چند روز حل شده، اما پرسش این است که چطور سال‌ها مسأله‌ای حل نشدنی واثمود می‌شد و چقدر هزینه غیر ضروری برای مردم و کشور ایجاد کرد. وقتی صرف رفتن به ورزشگاه مشکلی ندارد و می‌توان به راحتی برخی موانع را برطرف کرد، به چه دلیلی حق داریم افراد را از خواسته‌ها و علایق‌شان محروم کنیم؟

مسأله ورود خانم‌ها به استادبوم‌های ورزشی، یک مورد از ممنوعیت‌هایی است که سال‌ها، ذهن مردم ما را پریشان کرده. لازم است پس از این ماجرا، یک بار دیگر ممنوعیت‌های دیگر را نیز بررسی کنیم و ببینیم که آیا ایراد و نقصان در ساختاری است که ما تعیین کرده‌ایم یا در شرع مقدس؟ اگر ایراد در ساختار ما است آن را اصلاح کنیم. نه این که به اسم دین محدودیت‌های نابجایی اعمال کنیم.

محمد بانیانی
کارشناس مذهبی

پس از کش و قوس‌های بسیار، بالاخره در ورزشگاه آزادی به روی بانوان ایرانی باز شد. البته برای رسیدن به این حق، مسیر سختی وجود داشت. ورود بانوان به استادبوم‌ها از مطالبه‌های حداقلی مردم بود، اگر چه برخی این مطالبه را در برابر مطالبه‌های دیگر قرار داده و به طعنه می‌گویند: «حالا که خانم‌ها می‌توانند به ورزشگاه بروند، مشکل اقتصاد کشور حل می‌شود؟ مشکل اشتغال حل می‌شود؟ مسأله‌ای مهمتر از این وجود نداشت که برای آن مطالبه‌گری کنید؟» در پاسخ به این منتقدان باید گفت: «رسیدن به این حقوق اولیه، نخستین قدم برای گرفتن حقوق اصلی است.» البته دسته دیگر منتقدان افراد متدین بودند، این افراد متدین و علمای مذهب ابراهامی شرعی به حضور زنان وارد کرده‌اند که می‌بایست مورد لحاظ مسئولان بر گزار کننده قرار گیرد. اما در کلیت موضوع می‌توان چنین استدلالی داشت که مگر همین بازی‌ها را